

عنوان مقاله:

نقش معماری در سلطه گفتمان شهری بر روستایی در ادبیات منظوم ایران

محل انتشار:

ماهنامه باغ نظر، دوره 19، شماره 114 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 10

نویسندگان:

هادی عبادی - دکترای طراحی شهری، استادیار گروه معماری، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

جواد گودینی - دکترای معماری، استادیار گروه معماری، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

یحیی محمدزاده - پژوهشگر دکتری معماری، مربی گروه معماری، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

خلاصه مقاله:

بیان مسئله: نوشتار حاضر حاکی از آن است که تصویرپردازی های شاعران کلاسیک ایران در بسیاری از تقابل های شهر و روستا، با سلطه و برتری گفتمان شهری همراه است. پژوهش های پیشین، دلایل این سلطه را عمدتاً به وجوه انسانی نسبت داده اند. از آنجاکه شهر و روستا فقط شامل وجوه انسانی نیست، پس مغفول ماندن رابطه وجوه کالبدی (به خصوص معماری) با ایجاد و تثبیت این برتری گفتمانی، یک مسئله است. هدف پژوهش: مقاله حاضر به دنبال چگونگی استفاده ادبیات منظوم از معماری برای تصویرپردازی سلطه شهر بر روستاست. روش پژوهش: نظریه تحلیل گفتمان انتقادی چارچوب نظری و واحد و دایره ادبیات منظوم از معماری برای تصویرپردازی سلطه شهر بر روستاست. داده های اولیه این تحقیق کیفی و به ادبیات منظوم کلاسیک ایران محدود شده است. در کنار آن ها از متون غیرمنظوم نظیر سفرنامه و نیز آراء صاحب نظران معماری، برنامه ریزی روستایی و جغرافیا برای مباحث تکمیلی استفاده به عمل آمده است. نتیجه گیری: یافته ها موید آن است که زبان در تصویرپردازی های ادبیات منظوم ایران، از دو طریق برجسته سازی و به حاشیه راندن ویژگی های معمارانه توانسته سلطه گفتمان شهر بر روستا را ایجاد و به تثبیت برساند. برای برجسته سازی بر ویژگی های معمارانه شهر نظیر د راختیاری شدن واحد های اختصاصی (همچون مناره، مسجد آینه و...)، مرکزیت شهر نسبت به روستا، وسعت یا بزرگی مقیاس فضاهای شهری تاکید شده که با ساختارهای کالبدی شهرها و نیز با ساختارهای فکری حاکم بر دوره های پیش و پس از ورود اسلام منطبق است. همچنین، برای به حاشیه راندن ویژگی های معمارانه روستا از اهمیت دادن به زمینه گرایی، ادغام فضاهای آن با طبیعت، موقعیت های مناسب روستا برای گشت و گذار، معیشت محوری فضاهای روستایی، سادگی راه حل های ساختمانی، سبقت تاریخی معماری روستایی در مقابل معماری شهری، تنوع مجتمع های زیستی مرتبط با روستا و... چشم پوشی شده است. در حقیقت، ویژگی های معماری به مثابه ابزاری برای تصویرپردازی و نمادپردازی سلطه گفتمان شهر بر روستا بدل شده است.

کلمات کلیدی:

معماری، تحلیل گفتمان انتقادی، ادبیات منظوم ایران، شهر، روستا

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1559640>

